

PLANINSKI VESTNIK.

Glasilò
Slovenskega planinskega
društva.

V Ljubljani.

Maja 1901.

L. VII., št. 5.

Črez Kavkaško pogorje.

Spisal L. Stiasny.

(Konec.)

4. Iz Kasbeka v Lars.

Za Kasbekom gremo po mostu črez Terek na levi breg. Nekoliko časa moremo še opazovati goro Kasbek ter spredaj cerkvico Cminde-Samebe. Kakor pred aulom, tako so me tudi za aulom nadlegovali dečki ter mi ponujali kristale. Ker jim pokažem, da jih že imam, so drli za mano, proseč me denarja. Žal, da se tudi pri nas včasih pojavljajo taki slučaji. Sicer pa nekateri turisti sami navajajo dečke k beračenju, ker jim v svojo zabavo mečejo denar.

Kmalu potem pridem v ozko Darjalsko sotesko — prej kavkaška „vrata“ imenovano. Cesta je skoro popolnoma vzdolbena v skale, a vsak ovinek nam odpre drug razgled v tesni, ki zaslužijo po vsej pravici, da jih imenujejo divnoromantične. Spodaj zelo globoko se pa peni Terek. Darjalske tesni so v istini naravna vrata iz velikanskih bazaltnih, granitnih ali porfirnih skal, med katerimi si je izdolbel Terek svojo pot.

7 verst od Kasbeka pod Guletskim mostom je čuvajnica, odkodér se vzpenja cesta na Devdoraški ledenik, ki je izmed osmih ledenikov gore Kasbek najbolj znamenit. Dolg je 3 verste ter se začinja pri visočini 3875 m, a večni sneg sega tu do 3369 m. Na čuvajnici je napis, ki kaže, da se dobijo tu konji na goro za poldrugi rubelj. Od čuvajnice je namreč narejena do ledenika primerna pot, a blizu ledenika je hišica, v kateri živijo vedno stražniki, ki vsako nevarnost naznanjajo v dolino. V tej hišici se tudi lahko odpočijejo turisti.

Take izlete delajo tod navadno s konji, ki kaj varno stopajo tudi na take gore, kamor neizurjen turist le težko pride. Zelo radoveden sem

bil, kako bom jahal na goro do ledenika. Ko pa grem v hišo in zahtevam konja in vodnika, mi odgovorijo, da ta dan vsled vetra ni mogoče jahati na goro. Ko sem se približeval čuvajnici, je začel veter pihati vedno močnejše. V čuvajnici pa so mi pravili, da je v ozki soteski, skozi katero vodi pot do ledenika, veter mnogo silovitejši in mrzlejši nego v dolini, ter da je v takih časih nevarno do ledenika potovati. Svetovali so mi, naj potujem drugi dan do ledenika, ako veter pojenja. Ker vendar to ni bilo sigurno, sem šel dalje do bližnje postaje. Blizu te hiše je na visokem mestu na skali napis, ki pravi, da je dotod zakril sotesko l. 1832. plaz, od katerega se še dandanes vidijo sledovi ob obeh straneh ceste. Ko gremo črez most na desno stran in tu nekoliko dalje po cesti, ki je vsekana v skalo, se odkriva na levi strani onkraj Tereka široko Devdoraško sedlo in za njim belosnežni Kasbek, raz katerega se udirajo v dolino včasih pogubonosni plazovi. Iz ledenika izvira tudi potok Kabahi, ki pridrevi tu v Darjalsko sotesko.

Plazovi so vendarle takrat zelo nevarni, ako nastanejo vsled obrušenja nižjega ledenika. Devdoraški ledenik zavzema namreč gorenji del Devdoraške soteske ter se premika vedno navzdol kakor tudi nekateri ledeniki v Alpah. Od l. 1863. do 1876. se je premaknil ledenik za 230 m. Soteska je vendar zelo ozka, zato se nabere semtertja črez 200 m visok led ob strani. Ako je pritisk vode prevelik, se umakne nasip, in vse: voda, led in kamenje drevi v spodnjo dolino Amiličko ter zavira Terek. To se je zgodilo od l. 1776. že šestkrat. Največji plaz je bil tu 13. avgusta 1832 l. Sneg je pokril takrat vso ozko sotesko Terekovo v širini dveh verst na 50 sežnjev visoko ter prinesel 1,600.000 kub. sežnjev snega, ledu in kamenja. Terek ni mogel za 8 ur teči dalje ter se je nabral v jezero. Nazadnje je prebil ledino ter je dirjal dalje v dolino. Dve leti se je vendar tajala ta velikanska množica snega, in dolgo časa je bila cesta pretrgana. Vozovi nad eno leto niso mogli tod dalje. Da vožnja ni bila pretrgana, so čakali onkraj Tereka drugi vozovi, a črez sneg so polagali začetkoma deske, pozneje pa so potnike spravljali na drugo stran v visečih zabojih, katere so spuščali na valjarjih po debelih vrveh. Pozneje sta pač še pridrevila dva plaza v dolino, toda nista bila tako nevarna ter nista dosegla Tereka.

Cesta pelje odtod naprej na desni strani reke, in Darjalska soteska je vedno bolj ozka ter je obdana z visokimi gorami, ki se skoraj naravnost navzdol spuščajo. Tod je vse mračno, surovo; nikjer ni znaka življenju, kvečjemu če se visoko v zraku prikaže gorski orel. V globini pa se peni in ropoče bistri Terek, ki si je vdolbel pot med velikanskimi skalami ter se oglašča z gromkim šumenjem. Ponekod je soteska tako ozka, da se črez strme skale, katere štrlijo na videz do oblakov, vidi le malo neba, ter da sije sonce le malo časa opoldne.

A vendar je soteska tako krasna, da je pero ne more opisati! Tiha veličanstenost, milina, potem pa zopet grozna divjost gorskih pokrajin so vplivale name na tem gorskem potovanju tako kakor še nikjer poprej Alpe. Tudi drugi turisti, katerim so Alpe dobro znane, trdijo isto. Tako opisuje pl. Thielmann, ki je od Kutajiza potoval v dolini Rijona in Čenishale, ledenike v divnoromantični dolini Ingura: „Pred nami je ležal Kavkaz

od Čebalde do Tereka, ves s snegom in ledom pokrit, velikansko obzidje v dolgosti 150 km, katerega vrhunci so se dvigali nalik stolpom ter jih kot trdnjave varovali proti jugu in severu. Celotna podoba nas je bila tako prevzela, da dolgo časa nismo mislili na to, da bi se pečali s posameznimi gorami ali pa da bi si ogledali zemljevid.“ Wagner pa zopet opisuje veledivni pogled na gorovje od severa: „V nepregledni vrsti so se dvigale kavkaške gore izza stepe. Črez temno zaraslo predgorje so se dvigali vrhunci v bisernih oblikah liki roglji, stebri, rožički, kope, piramide. Tako razpočenih in razdrahanih skalnatih in sneženih sten, tako smelih vrhuncev, kakor jih imajo velikani Kavkaškega gorovja, nimajo ne Alpe, ne Taurus, ne Atlas, ne Balkan, ne Apenine ali katero drugo meni znano gorovje.

Pojdimo vendar dalje po tej tako romantični soteski. 3 verste od postaje Lars, na levi strani ceste, je mala Darjalska trdnjava, v kateri živi pol stotnije Kazakov. Nasproti trdnjave onkraj Tereka, na vzvišenem mestu, so pa ostanki starega gradu Tamare. Kaj počasi sem prikorakal do končne postaje tega dne, namreč v Lars, kjer se končava Darjalska soteska. Sicer bi pa hitro ne mogel hoditi, ker je še vedno vlekel močan nasproten veter.

Postaja Lars je oddaljena 3 verste od ravno tako imenovanega aula. Družbe zvečer nisem imel nobene, zato sem pridno prebiral razne knjige, ki so razpoložene na postajah za potnike. Razen tega sem z zanimanjem opazoval v bufeju natrpanega tura, orla itd. Posebno mi je ugajal tur, ki je podoben naši divji kozi, samo da je močnejši ter da ima bolj velika rogova, iz katerih pijejo pri slavnostih gorski narodi.

Spal sem zopet v splošni čakalnici, dobil pa sem od bufetčika kakor tudi prejšnje dni za primerno odškodnino posteljnega perila. Drugo jutro sem dolgo časa čakal čaja. Azijska počasnost je tudi tu zelo udomačena. Pač se vedno čuje „sičas“ (takoj), toda čakati moraš največkrat zelo dolgo. Ker sem postal že nestrpljiv, začnem zopet prelistovati razne knjige. Zanimal me je najbolj Svatlovskega spis: „Očerki in kartinki. Iz kavkaških vospominanj“, kjer opisuje pisatelj tudi svoje potovanje iz Vladikavkaza v Tiflis. V tem potopisu omenja tudi o kavkaških razbojnikih: „Neredki so razbojniški napadi na večjih cestah, v vaseh, v mestih itd. Včasih napadejo razbojniki celo karavane do 200 ljudi, pošte, straže, uradnike; tudi vlaki niso varni, čeprav je v vsakem po en orožnik ter tudi na vsaki postaji po eden ali več. Razbojniki so dobro organizovani v dobro oborožene šajke ter rabijo pri napadih največ revolverje in puške. Dosedaj jih niso mogli zatreti, osobito ne na perzijski in turški meji, kjer jim je najugodnejše skrivališče. Na vojni gruzinski cesti ni več tako opasno kakor pred leti, ko je ves promet po noči počival.“ Vendar so napadli razbojniki pošto iz Kasbeka v Lars tri dni prej, predno je potoval pisatelj Svatlovski tod mimo. Radi hude obrambe so se skrili v gorovje, potem ko so odstrelili Kazaku palec. V drugih knjigah sem čital, da od Larsa naprej proti Balti žive Inguši, ki sicer niso ravno številni, a so posebno nagnjeni k ropanju in tatvini. Sicer pa Rusi strogo kaznujejo vsako nasilstvo.

5. Iz Larsa v Balto.

Od Larsa naprej je nekoliko trdnjavic, v katerih žive Kazaki, ki čuvajo pošto in cesto. Prav vesel sem bil torej, ko se mi je pridružil na cesti neki ruski delavec, ki je bil doma v stepi. Črez 3 verste je aul Lars, kjer stanuje v starem gradu 30 Kazakov. Pol ure pozneje na strmi skali se vidi napol razrušen grad, a črez 2 verstni sva prišla iz Džerahovske soteske. Malo potem je Džerahovska trdnjavica, v kateri stanuje 50 Kazakov. Tod okrog žive namreč Inguši, ki so, kakor je bilo že omenjeno, zelo nagnjeni k ropu in tatvini, čeprav so že davno pod rusko vlado ter se niso udeležili Šamiljeve vojne proti Rusom. Njih vera je nekaka zmes, a največ jih priznava mohamedansko. Obrt je pri njih le malo razvit, in tudi poljedelstvo je na kaj nizki stopinji. Zato tudi slabo žive; sicer so pa zelo zmerni: malo kislega mleka, ječmenove ali koruzne „popeški“ jih zadovoljuje. Nedaleč od trdnjavic sem videl lep mohamedanski grobni spomenik. S cirilico je bilo naznačeno, da je bil tu pokopan Šamilhaljev l. 1885., vse drugo je bilo zapisano menda z arabskim pismom. Razen tega so bile na robu spomenika lepe risbe: mohamedanski grb, mohamedanec, kindžal, šaška, krožnik, steklenica itd. Pred trdnjavo sem srečal mladega Inguša, ko je ravno šel v šolo z mnogimi knjigami. Oblečen je bil v narodno obleko, a pokrit z rusko furazko. Obiskoval je že višji oddelek. Njegove knjige so bile samo ruske. Kjer žive Kazaki, ki tu opravljajo svojo službo do 60. leta ter so vsi oženjeni, imajo povsod tudi vojaške šole, katere obiskujejo tudi drugi dečki.

Solnce je zelo pripekalo ta dan — sicer pa tudi leži ta dolina le nekoliko nad 700 m nad morjem. Okolica ni bila posebno zanimiva; bolj me je zanimal pogovor z ruskim delavcem, ki je kot pravi Rus, v katerem je še mnogo nomadskega življa, prebredel že mnogo sveta. Delal je že v raznih rudnikih, tako celo na Finskem, a sedaj se je vračal peš iz nekega rudnika blizu Kutajiza domov. Prehoditi črez 500 verst, mu je bila igrača. Pripovedoval mi je, da ruske delavce v kavkaških rudnikih najboljše plačujejo, ter da nekateri kavkaški narodi kaj zmerno žive. Tako Osetinci neprestanoma delajo in varčujejo mnogo let, ko si pa prihranijo okolo 1000 rubljev, se vrnejo domov, kjer si kupijo devojko ter si sezidajo svoj dom.

Cesta vodi skozi Skalistovo in Pestrejevo sotesko, kjer je na desno dobro obrasla Stolovaja gora. Kmalu potem sva prišla na postajo Balta, ki je dobila ime od enako imenovanega aula, razpoloženega višje od postaje.

6. Iz Balte v Vladikavkaz in v slovensko kolonijo.

Čeprav sem bil počitka zelo potreben, sem šel dalje nekoliko verst do duhana, ki ima napis: „Ne uježaj, golubček moj, a zaježaj poveselitsa v sadež moj“. Pač sirenski napis zvitega Armenca, zato sem pa tudi moral plačati, ker me je sigurno spoznal kot turista, še enkrat toliko ko drugod. Razen tega pa o pravem senčnatem vrtu ni bilo duha, in sedeti sem moral, dasi je solnce zelo pripekalo, kar na prostem. Čaja ni bilo pripravljeneja, a za samovar sem moral plačati 60 kopejk, dočim stane na

postajah, 25 kopejk. Izpijem par čaš čaja, drugo prepustim ruskemu delavcu ter grem dalje.

Odtod naprej sem zopet hodil sam. Na cesti sem vendar vedno srečaval Kazake novince. Največ sem jih srečal pod zelo visokim in strmim

skalovjem, katero so čudoma ogledovali. Gotovo so videli tako strmo pečevje šele prvič v življenju, saj žive Kazaki v brezskalni in brezlesni stepi, kajti namigavali so mi in kazali na skalovje. Kako so pač šele gledali, ko so prišli v Darjalsko sotesko! Črez eno uro pridem do Redanta,

kjer je v višini zopet trdnjavica s Kazaki. Nekoliko dalje je gostilnica z velikim vrtom, kamor radi zahajajo po letu iz Vladikavkaza. Nenadoma odstopijo ozke stene, in pred nami leži široka, nepregledna ravnina, v kateri se razširja prav ljubko Vladikavkaz. Ravnina se končava z goro Il, ki je lepo porasla z gozdom, a v podnožju Čornih gora je polno dač (vil).

Od Redanta do Vladikavkaza je še 7 verst, a cesta je skoro povsem ravna, kar me je zelo utrudilo. Raditega sem kraj ceste večkrat počival. Lahko bi se bil peljal, toda sklenil sem bil, potovati ves čas do Vladikavkaza peš. Oddaleč so se blesketale v zlatih solnčnih žarkih pozlačene kupole vladikavkaških cerkva, v ravnini so se pasle črede, vedno več ljudi sem srečaval na široki cesti in končno sem vendar srečno dospel v Vladikavkaz.

Tu sem si ogledal drugi dan znamenitosti mesta, a razgleda na gorovje nisem imel. Vstal sem namreč precej pozno, a Kavkaško gorovje se vidi največ samo zjutraj, a kolikor više vzhaja sonce, toliko bolj je zagrnjeno navadno v oblake.

Proti večeru sem se pa odpeljal s slovenskim kolonistom Matevžem Rutarjem v slovensko kolonijo v Italijanski hutor. Drugo jutro sem vstal zgodaj ter šel na bližnji vrt. Jutro je bilo kaj krasno. Na gorovju ni bilo ne enega oblaka. Kavkaško gorovje se je vzdigovalo dozdevno skoro neposredno v štirih ali petih vzporednih vrstah, tako da skoro ni prehoda od stepe do gorovja. Prvi dve vrsti sta porasli z gozdovi, tretja glavna ima strme gole stene ter je zaodeta z večnim snegom in ledom. Najbolj imponuje glavna vrsta s svojimi ogromnimi oblikami. Med njimi se kaže Kasbek v vsej svoji velikosti. Njegove bele sreni so se svetile v jutranjem solncu; bila je velikanska podoba pri monotonosti stepe. Sploh se nam vidi tu gorovje na najimpozantnejši in najlepši način, in nič mi ni bilo žal, da sem užival šele tu prvič pogled na Kavkaško pogorje. Bil sem prav vesel, da sem završil svoje potovanje čez Kavkaz v prijazni slovenski koloniji Matevža Rutarja, ki jo predočuje slika na strani 69.

Po švicarskih mestih.

Spisal dr. Vl. Foerster.

(Dalje.)

Schaffhausenski šum.

Ako stopimo skoz industrijski predkraj schaffhausenski ven iz mesta, nas privede v široki Renski dolini po visokem bregu izpeljana cesta po polurni hoji do Neuhausena, mlade hotelske in tovarenske naselbine, ki zahvalja svoj postanek Renskemu šumu. Le-ta je izzval podjetniški duh, da gradi hotele in tovarne; tujee in industrijalec, oba silita sem: prvi, da občuduje, drugi, da izkorišča velikansko vodno moč, ki jo razkazuje mladi Ren.

Iz senčnatih nasadov, ki so nam zakrivali doslej glasno bobneči in dreveči vodopad, stopimo na prosto, stopimo na most. Stojimo nad Renom, ki se za streljaj dalje nizdolu strmoglavlja. Ne vidimo pa še vodopada, ker

smo mu za hrbtom. Raz most vidimo daleč naokrog, zremo pred sabo v planinsko ozadje in pod sabo v skalnato strugo, skoz katero se vali nam nasproti Ren. Onkraj mostu pohitimo na hrib, na katerega so postavili grad Laufen. Tu plačaš frank, da smeš vstopiti v grad, hodiš potem po gradu, si izbiraš razgled raz balkone in okna, stopiš doli na vrt in niže še v park, ki vodi tja doli do renskih bregov. Lepo, dobro in premišljeno je vse urejeno; saj si v Švici in tu se smeš privaditi misli, da najdeš za plačo le dobro in najboljšo postrežbo. Da si ogledaš vodopad temeljito, je postavljen v parku na razgledišču paviljon, še niže pa je izdolben skoz skalo „Känzeli“, prav spodaj, že pod slapom, je pa vzdana daleč v šum moleča železna veranda, nazvana Fischetz, kamor stopiš le, ko si se ogrnil v kavčukast zvršnik, ki ga tu dobiš; kajti tukaj stojiš na izzivajoči postojanki, na katero prši od bobnečega vodovja, ki se nad teboj nizdolu vali.

Tako smo si nadrobno ogledali prirodni kras, ki ga nam nudi strmoglavi Ren. V širini 115 m pada 23 m globoko, torej iz višine štirinadstropne palače. V tri dele delita slap dve skalnati skupini, kljubujoči vodni moči. Do enega skalovja se pelješ lahko v čolnu in zležeš potem na njegov vrh, ako ti ni mari vode, s katero te pobrizgava veseli, razposajeni Ren. Širina vodopada utegne biti prvi hip na kvar impozantnosti. A čim nadrobneje si ga ogledamo, čim intenzivneje se vglobimo v njega fizionomijo, tem bolj umejemo njegovo krasoto. Vsa lepota se ti razkrije šele potem, ko si dolgo vtapljal poglede v vodni igrokaz, ki ga nudi priroda.

Najlepši in najslikovitejši pogled uživaš z desnega brega, tam od gradiča Wörth, ki stoji gradu Laufen nasproti. Odtod dobiš celoten vtisk, zaokrožen s prospektom nad vodopadom se dvigajočega slikovitega gradu Laufen. Glej s tega mesta dolgo na Renski vodopad, in utisneš si v trajen spomin najmočnejši šum evropski.

Solothurn.

Potujemo naprej tja proti zapadni meji Švice, ob kateri se zeleni mimo Renske doline doli do solnčnate Ženeve Jura, poleg Alp najrazsežnejše švicarsko pogorje. Na Juri ni snežnikov, ne nebotičnih vrhov, saj je le nizko gorovje. V senčnatih njenih gozdih, zaraščajočih hribe prav do vrha, biva idila.

Prijazno mesto Solothurn najdemo tu pod Juro. Nastanimo se v hotelu „Pri kroni“, baje najstarejšem v Švici. Daleč je znan hotel kot najboljši svoje vrste. Bivamo v slikovitem, idilskem mestu. Nekdaj je tu bilo živahno, bleščal je tu sijaj visoke gospode. Slovelo je mesto prejšnja stoletja po francoskih poslanikih-ambassadeurjih, ki so imeli tu sijajno rezidenco; plesi in dvorne veselice so se vrstile, in dohajali so gostje plemenitaškega in kraljevskega rodu. Iz teh dob so ostale le še meščanske hiše kot stare priče nekdanjega vrvenja. Z zelenimi svojimi oknicami, zasenčene po daleč nad cesto pomaknjenih strehah, odičene s slikanjem po zidovih in z umetnim ključalničarskim nakitom, se nam dozdevajo, ko da so še zamaknjene v sanje o davno minolih časih; bogati kameniti in slikani vodnjaki po ulicah in trgih pa žuborijo k njih sanjam ko nekdam še danes melodični svoj ritem.

Nad idilo sanjavega mesta kraljuje sv. Urza mogočna katedrala, vzgrajena v imponantnem italškem slogu na višini, do katere dospemo po stopnicah, okrašenih s kipi. Umetni astronomski „Zeitglockenthurm“ vabi k sebi stoletja že zvedave gledalce. Okoli mesta pa kroži še danes mogočno trdnjavo obzidje, dobro ohranjeno v mogočnih svojih zidinah. Baslerthor s kipom mestnega varuha sv. Urza straži mesto zvesto ko za onih časov, o katerih pripoveduje kronika. V mrzli noči pred sv. Martina dnevom l. 1382. je prihitel k mestu do Baslerthora kmetič Hanns Roth. V neki krčmi zunaj mesta, sedeč za pečjo, je zvedel o napadu, ki ga naklepajo na mesto kyburški grofi. Zasačen za pečjo, je moral kmetič priseči, da ne izda nobeni živi duši ne, kar je nepozvan slišal. In tekel je Hanns Roth pred Solothurn in, zaklicavši pred Baselskimi vrati: „Sv. Urz, slušaj me!“ je jel pripovedovati kamenitemu svetniku o sovražnem naklepu, ki preti mestu. Kameniti Urz ni bil seveda sam, stal je nad njim mestnih vrat stražar, ki je potem poskrbel, da se je mesto pripravilo na napad ter ga srečno odbilo.

Sredi mesta, v Gurlzelgasse št. 5, kaže spominska plošča hišo, v kateri je živel in dne 15. oktobra 1817. l. umrl slavni Poljak Tadej Kosciuszko. Kot vrhovni poveljnik je vodil Kosciuszko v l. 1792.—1794. Poljsko k zadnjim ponesrečenim poskusom, da bi ohranila samostojnost in svobodo poljskega kraljestva. Poljsko so razkosali, Kosciuszko je šel po svetu in zadnja leta preživel v Solothurnu. Truplo njegovo so pa prenesli l. 1818. v Krakov, kjer počiva v stolni cerkvi v kriпти poljskih kraljev.

Predno zapustimo Solothurn, napravimo še enourni izlet v prelepo Verenino sotesko. Izprehod po drevoredih in senožetih nas dovede v senčnato, nedolgo dolino v Juri. Šumlja tu potok, izza zelenja pa gledajo skalnate plošče in stene. Solothurnci so vsekali v te skale imena zaslužnih svojih mož, in ustvarili so tako spomenike o delovanju, ki zasluži hvaležnost rojakov. Nekaj te posebno iznenadi ob koncu soteske. Pričarana je sem pod visoke skalnate piramide razkošna naselbina — ob potoku se prikaže cerkvice, poleg nje hišica z vrtičem, nasproti v skalo je pa vsekana kapela sv. Verene. Če potrkaš na okno, prikličesh eremita, puščavnika v črni halji, ki biva osamljen v mali tej naselbini. Razkaže ti cerkvico in kapelico, pokaže ti daleč v skalo izdolbeni prostor z oltarjem in božjim grobom. Izdolbel ga je sem pribegli egiptovski princ Arzenij nekoč pred več nego 1000 leti. Prišel je sem, da najde v samotni dušni mir.

Neuchâtel.

Niže na jug ob zelene Jurske strani nas kliče potni spored, doli k jezerom zapadne Švice. Bilsko jezero preidemo prvo, ob Neuchâtelkem se ustavimo. Stopamo v francosko Švico, obiščemo Neuchâtel. Mesto, ki je bilo do l. 1815. kot kneževina Neuenburška pruska last, je danes docela francosko.

Ob vzhodu Jure, ob obalah jezera razpoločeno, gleda Neuchâtel razkošni alpski panorami v obličje. Sredi mesta kraljuje na višini grad s katedralo, slikovita skupina zgodovinsko in arhitektonsko zanimivih stavb. Tja gori h gradu se širi staro mesto, spodaj na obrežju, ob elegantnih promenadah se pa ščeperi novo mesto z modernimi palačami.

Našlo je mesto v svojem rojaku, l. 1786. zamrllem Davidu de Purryju, mecena, ki mu je zapustil 6 milijonov frankov. Hvaležno mesto je postavilo dobrotniku spomenik, dediščino pa uporabilo v gradnjo javnih poslopij. Ob nabrežjih Quai du Mont Blanc, Quai Osterwald, Quai des Alpes ima svojo gimnazijo z bogatimi prirodznanskimi zbirkami in z znamenito knjižnico, dalje slikarsko galerijo in akademijo. Elegantna nabrežja z nasadi in drevoredi in nad mestom izza zelenja starih parkov se dvigajoči grad s katedralo vzbujajo vtisk, da bivamo v bogatem mestu, ki ga opravičeno nazivljejo aristokratsko mesto. Bival in deloval je tu sovrstnik Calvinov, l. 1565. zamrli reformator Farel. Na grajskem vrhu pred katedralo mu stoji spomenik, predstavljač ga kot propovednika v verski prevnemi, ko dviga nad svojo glavo odprto sveto pismo.

Lausanne.

Dalje se vozimo ob Neuchatelskega jezera bregovih. Ob levi se modri v dolžini 40 km jezero, ob desni občudujemo vzorno urejene trtne nasade, ki preprezajo daleč naokrog obližje tja proti goricam ob Jurskem pogorju. Na spodnjem koncu jezera leži Yverdou, mesto z grajščino, v kateri je vodil v letih 1805.—1825. Pestalozzi znane svoje pedagoške zavode.

Dospeli smo na Ženevsko jezero, v Lausanne, ki leži na višini sredi severnega jezerskega obrežja. Troje višin zavzema mesto, in navzgor in navzdol tekajo ulice, tu v serpentinah se lahno vzpenjajoče, tu zopet naravnost navzgor izpeljane. Peščem služijo vrhutega številne stopnice kot strme bližnjice. Da se nekoliko vzravna komunikacija, so zgradili v letih 1839.—1844. 188 m dolg in 25 m visok viadukt, nazvan Grand Pont ali po njega graditelju Pont Pichard. Viadukt veže mestna okraja St. François in St. Laurent. Cesta, ki nadaljuje viadukt, drži skozi hrib, na katerem stojita grad in katedrala, po 50 korakov dolgem impozantnem tunelu.

Ta za mesto s 40.000 prebivalci nenavadna lega na valovitem terenu, polnem prav izdatnih klancev, daje mestu slikovitost. Razgleda se ne manjka hišam, postavljenim na rob klancev; ob visečem terenu je tudi prostora za vrtove, izza katerih se bivališča le tem lepše kažejo.

Mesto, ki je francosko, slovi po svojih šolskih zavodih. Tu je univerza in toliko vzgojevalnih zavodov, da gre o mestu glas, da ni skoraj drugega, ki bi imelo razmeroma toliko učeče se mladine kakor Lausanne. Tu je tudi najvišji sodni dvor za Švico.

Sredi mesta, na Place de la Palud, vodijo stopnice s 160 stopicami kvišku h katedrali, gotiški stavbi iz 13. stoletja, blagoslovljeni po papežu Gregorju X. ob prisotnosti Rudolfa Habsburškega. Sedaj je od 16. stoletja evangelska. Ob severnem cerkvenem zidu spominja spomenik na majorja Davela, ki so ga obglavili, ker je hotel osvoboditi Lausanski okraj bernske nadvlade. Ob katedrali se dviga srednjeveški grad, sedANJI sedež kantonske vlade, dalje so kantonski muzej in šolska poslopja.

Za katedralo stopimo na teraso, raz katero pregledamo globoko nizzdolu se raztezajoče mesto. Terasa je v višini 529 m, gladina jezera pa v višini 380 m. Stoinpetdeset metrov visoko se torej razteza mesto od jezera navzgor v hrib.

Električna vzpenjača vozi iz mesta doli do jezera; vozi večinoma pod zemljo skoz tunele, sicer pa po globokih predorih. Ob jezeru leži kraj Ouchy, lausanski pristan.

Na obalah razkošnega jezera se lahko zamaknemo za dolge ure v alpsko panoramo, ki ga zaokroža. Poezija diha iz sanjavega miru. Bival je tu lord Byron, ko je pesnil svojega „Jetnika Chillonskega“.

Ženeva.

Ženeva, kraljica jezera, Ženeva, zavetišče prostosti, za kakršno slovi srečno in krasno to mesto, nas zapelje na južnozapadno mejo Švice, tja, kjer se odpira svet noter v Francijo. Na spodnjem vogalu jezera, ob iztoku reke Rone, ki je liki Ren preplula jezero, prišedša iz ledenikov Št. Gotthardskih, leži mesto v polkrogu ko girlanda, spletena v radost očem.

Pravljica pripoveduje o ladji sreče, ki se je prikazala nekoč na Ženevskem jezeru. Razsvetljevala jo je mesečna miloba. Osem labodov je vleklo ladjo, na ladji je pa stala vznosita, belo oblečena krasotica sredi cvetočih otrok. In kjer se je ladja ustavila, so vzcvetle bohotne livade, v zlatem krasu so pognale cvetke, in utaborila sta se veselje in sreča. Tam, kjer se je videlo izstopiti srečonosno vilo nazadnje, in kjer je izgnila ladja za trajno, je vzraslo bogato, ponosno mesto Ženeva, ki ga je sreča vsekdar obsevala.

Na meji med Švico in Francijo ležeča, je bila Ženeva že za rimskih dob trgovišče, danes slovi po svetu posebno kot središče juvelirske, zlatarske, bižuterijske in urarske industrije. Slovi tudi kot mesto brhkega duševnega in socialnega življenja. Da je mesto bogato, svedoči že njegova zunanost. Ravne in široke so ulice, pristopne svetlobi in zraku, in sama palača je, kar je postavljeno na obrežje prelepega jezera ali na obrežje iz jezera se iztekajoče Rone.

Šest mostov druží Ronska obrežja; najkrasnejši je prvi, Mont-Blanski most. K njemu vodi od kolodvora sem ponosna Rue du Mont-Blanc, široki bulvar francoskega načina. Poletava nam raz ta bulvar vid na horizont, na katerem se belé markantne poteze največje evropskih gora, ko fantom se kaže na obnebjú Mont Blanc (4810 m), poleg njega pa sosedi Aiguille du Midi (3843 m), Grandes Jorasses in Dent du Géant. Z Mont-Blanskega mostu vidimo na desno na Rousseaujev otok, v katerega senčnem parku se dviga spomenik Rousseauju, velikemu filozofu, ki je bil v ponos mestu v Ženevi rojen.

In ako ostanemo na tem bregu ali če prestopimo na drugi breg, nas vabijo na promenado prostrana luksurijozna nabrežja. Hoteli se tu vrste drug za drugim, saj je na stotisoče tujcev, ki prihajajo v Ženevo, to posebno zimski čas, da uživajo milo jezersko klimo.

Na Quai du Mont-Blanc dominira velikanski bogati spomenik, postavljen Karlu II., vojvodi brunšviškemu. Vojvodi temu, zamrlemu l. 1873., zahvalja Ženeva ogromno dediščino 20 milijonov frankov. Ob bregu pred spomenikom in sosednjim hotelom Beau-Rivage je esplanada, prebogato okrašena, arhitektonski okusno urejena. Tu se je izvršil dne 10. septembra 1898. l. grozni anarhistovski čin, ki je pretresel ves svet: Luccheni je umoril tu našo cesarico Elizabeto. Ondi visoko nad mestom, pod katedralo St. Pierra, vidimo sivo zidovje Ženevske jetnišnice, v kateri biva sedaj kruti morilec v dosmrtni ječi.

Park Jardin anglais zavzema jezersko obrežje onkraj Montblanskega mostu. Postavljen je tu „monument national“, bronзова dvojica Helvecije in Ženeve, v spomin na združenje Ženeve s Švico. Široke ulice in ceste nas vodijo noter v mesto na la Place neuve. Ta trg se razprostira pred bastijonskimi promenadami s senčnimi drevoredi. Gledališče tu stoji, konservatorij in univerza, na eni strani se pa dviga bastijonsko zidovje, ozadje spomeniku generala Dufourja.

Po bastijoni, osenčeni z drevjem, pridemo v više ležeče staro mesto. Mestna hiša, stara palača v florentinskem slogu, zanimiva po hodniku, ki vodi brez stopnic v najvišja nadstropja, in nasproti mestni hiši stoječi arsenal imata v bližnji sosesčini hišo v Grand Rue št. 40, v kateri se je dne 28. junija 1712. l. porodil filozof Jean Jacques Rousseau kot sin urarja. Najvišje stoji katedrala St. Pierre, gotiška, v zvoniku nedokončana stavba iz 13. stoletja, ki so ji v 18. stoletju pokvarili slog, ko so ji priteknili v fronti portal s korintskimi stebri. Poleg cerkve se širi justično poslopje z jetnišnicami, ki jih izza umora cesarice Elizabete često imenujejo kot ječo Lucchenija. Po stopnicah stopamo nizdolu na Promenade de St. Antoine, na teraso, z drevjem obraslo, raz katero vidimo v College de St. Antoine, ustanovljen l. 1559. po Calvinu, na observatorij in na rusko cerkev, daleč vidno po zlatih petih kupolah, krasno stavbo konciznih, krepkih oblik, ko da je vsa izklesana iz celotne gmote.

Vračamo se k jezerskim bregovom. Jezero oživlja mesto. Tu se razvija mestu življenje. Ob jezeru se raztezajo esplanade, vabeče k počitku na klopi pod senco dreves in k dolgim izprehodom ob vednem pogledu na krasno jezersko gladino, ki se igra v valih v radost in kras Ženevi, ki jo obdaja z vencem svojih nasadov in svojih stavb. Parniki plovejo mogočno po jezeru, mali motorji pa švigajo med bregovi, opravljajoč lokalni promet. Od obeh bregov segajo daleč v jezero zidani nasipi, na koncu enega brizga kvišku vodomet — vodomet sredi jezera.

Ko zaide solnce, ko zastre mrak poglede v slikovitost ženevskih obrežij, se ovenča Ženeva z zvezdami, sto in sto luči zažari ob bregovih, tisoče ob hotelih, naseljenih ob jezeru. Utihnili je narava, človeška duša pa še raja ob zvokih godbe, ki se glasi zamolklo v daljino iz hotelskih vrtov ob večernem koncertu ali ob kitari in popevki, ki jo poje južno vznrtljivi Ženevčan svoji izvoljenki.

(Dalje prihodnjič.)

Društvene vesti.

Darila. Osrednjemu društvu: Gosp. Juri Kunčič 3 K, gosp. Fran Gorienik 30 h, gosp. Anton Škof 1 K 20 h, gosp. Miha Verovšek 20 h. — „Slovenska Matica“ in gospod profesor Laharnar več knjig za knjižnice v kočah. Gospod dr. Alojzij Stavčel krasni knjigi „Letem českým světem“ in „Od Tater k Adrii“. — Vsem darovalcem srčna hvala!

Novi člani.

Osrednjega društva:

- Gospa Orožen Franja v Ljubljani.
 „ Triller Berta v Ljubljani.
 „ Klein Terezija v Ljubljani.
 Gdčena Kenda Veronika, trg. sotrudnica v Ljubljani.
 Gosp. Debevec Andrej, magistratni knjigovodski revident v Ljubljani.
 „ Teraninus Fran, mestni cestni nadzornik v Ljubljani.
 „ Ihl Hugo, trgovec in hišni posestnik v Ljubljani.
 „ Kapus Albin dr., odvetnik v Ljubljani.
 „ Kremžar Avgust, poslovođja v Ljubljani.
 „ Cirman Fr., posestnik, gostilničar itd. v Šent Vidu nad Ljubljano.
 Bolgarsko turistovsko društvo v Sofiji.

Ziljske podružnice:

- Gosp. Schwenner Anton, posestnik v Gorjah pri Ziljski Bistrici.

Bolgarsko turistovsko društvo je pristopilo k našemu društvu kot pravi član ter nam obljubilo v zameno vse svoje publikacije. Tudi naše društvo je poslalo bratskemu društvu vse dosedanje svoje publikacije ter pristopilo med njegove člane. Živela vzhodnih in zahodnih slovenskih turistov vzajemnost!

Orožnova koč. To koč namerava društvo že tekoče leto nekoliko izboljšati glede oprave in jo oskrbeti s provijantom, ker se čuje, da se bo letos več skupnih izletov tja priredilo.

V Planici pri Ratečah se je vpisalo l. 1900. v spominsko knjigo v naši koči nad 100 izletnikov, med njimi: monsignor prof. Tomo Zupan, dr. Jos. Hřiva s Češkega, prof. dr. Franjo Marković iz Zagreba, zdravnik Arnold Rikli iz Bleda, prof. Mihael Pečar, dr. Ivan Krek, o. Dionizij Spitzer iz Beljaka. Častno je bilo zastopano naše dijaštvo. Vsi občudujejo in slave lepoto te doline, v kateri izvira Sava Dolinka z imenom Nadiža.

Poti do koč na Krnu: 1.) Iz Tolmina: a) Tolmin — Zatulmin — planina Sleme — Krn; b) Tolmin — Kamno — vas Krn — Krn. 2.) Iz Kobarida: Kobarid — Imast — vas Krn — Krn. 3.) Iz Bočca: Črezsoča — Krn.

Otvoritev nove ceste v „Tnalu“ pri Mojstrani na Gorenjskem se je slovesno vršila v nedeljo dne 19. t. m. Slovesnosti so se udeležili poleg osrednjega odbora in podružniških odborov v Kranju in v Radovljici tudi naša častna člana g. župnik Aljaž in g. prof. dr. Frischauf, dovško-mojstranski župan g. Janša in odbornik g. nadučitelj Jeglič, kranjskogorski župan g. Budinek ter mnogo drugih javnih zastopnikov in naših članov. Otvoritev sta počastila tudi g. geolog Pibovec iz Kroke in naš pisatelj-turist g. katehet Janko Mlakar. Da so bili navzočni tudi naši vrli vodniki s Požgancem, se samo ob sebi razume, ker se zanimljejo za vsak napredek v domačem gorovju.

Po opravlilu v dovški cerkvi, ob kateri počivata nesrečna turista dr. Holst († 1891. l.) in prof. Schmidt († 1895. l.), se je napotila vsa družba najprej na okrepčavo k Šmercu v Mojstrano, potem pa je odšla

v „Tnalo“ do nove ceste, ki veže doline Kot in Krmo ter Radovino z Mojstrano in z Gorjami. 504 m dolga proga je označena na začetku, 40 m visoko nad Mojstrano, in na koncu z napisoma „Nova cesta. Napravilo Slov. plan. društvo l. 1900“. Vzorno izpeljano cesto so vsi pohvalili. Zložna je, široka, povsem trdna in varna. Po nje obhodu je društveni načelnik g. prof. Orožen iskreno pozdravil vso družbo ter razložil veliki pomen nove ceste. Ž njo je olajšana pot ne le turistom dopod Krme, ampak tudi domačini bodo sedaj veliko lažje spravljali pridelke do Mojstrane in Dovjega. Naprava ta je občekoristna in nov dokaz, da „Sl. pl. društvo“ vedno in povsod druži prijetnost s koristnostjo ter pospešuje narodno-gospodarsko blagostanje. Naposled je g. načelnik pristrčno zahvalil vse, ki so si zaslug pridobili za novo cesto; ti so v prvi vrsti: gg. župnik Aljaž, prof. dr. Frischauf, župan Janša in odbornik Jeglič ter Požganc, ki je opravil vse težavno delo z vrlimi domačimi delavci. G. Jeglič je v imenu dovške občine zahvalil „Slov. plan. društvo“ za veliko dobroto, ki jo je požrtvovalno naklonilo Dovžanom in Mojstrancem pa sosedom, ter obljubil, da bo občina lepo vzdrževala cesto. Tudi naš dični prijatelj g. prof. dr. Frischauf je s toplimi besedami poudaril veliko važnost in dobroto nove ceste ter prosil in pozival občino, naj skrbi zanjo, potem pa da naj tudi vso pot dopod Krme uredi tako, da bodo zlahka in hitro dospievali domači in tuji turisti po njej v prelepo Krmo in skozi njo na Triglav. Ako občina, oziroma cestni odbor to stori, se gotovo izdatno pomnoži število turistov v Triglavskem pogorju, večje število turistov pa donese tudi več zaslužka občanom.

Po slovesni otvoritvi nove ceste je fotograf g. Vengar fotografiral vse udeležnike, ki so se nato zadovoljni in veseli vrnili v Mojstrano k Šmercu, kjer jim je bil pripravljen jako okusen skupni obed. Po obedu je večina turistov izletela k Peričniku, ki je bil krasen spričo obilo vode in lepega vremena.

Pozdrave so poslali g. A. Mali, župan v Beli peči, in člani „Savinske podružnice“.

Razne vesti.

Izpod Stola. Naš član gospod Miha Černe, prej restavrater pri Petranu v Bledu, je kupil prav na vznožju Stola v Mostah lepo posestvo ter stavi sedaj tudi hotel za letovičarje in turiste. — Cesta in most od postaje v Žirovnici preko Save in vasi Zasip v Bled se prične graditi še letos. Za letovičarje v Bledu in pod Stolom, za kolesarje v radovljiškem okraju in za — Stol bo de ta nova komunikacija gotovo velikega pomena.

Cene vozovom iz Kranja na Jezersko. Enovprežni voz: do Povšnerja 6 K, do Fuchsa 8 K, do Kanonirja 10 K, do Jezerskega 12 K. — Dvovprežni voz: do Povšnerja 10 K, do Fuchsa 14 K, do Kanonirja 16 K, do Jezerskega 20 K. Veliki družbinski voz (za 8—10 oseb) stane do Jezerskega 24 K.

Vozove preskrbuje „Kranjska podružnica“ Slov. plan. društva, oziroma njen tajnik g. Fran Ks. Sajovic v Kranju.

Planinske koč. V Vzhodnih planinah je 534 koč. Izmed njih jih je 197 Nemško-avstr. Alpenvereina, 61 last Avstr. kluba turistov, 11 last „Slov. plan. društva“, Avstr. alpski klub ima 3, Dolenje-avstrijski Gebirgsverein 3, Štajerski Gebirgsverein 2, Monakovski turnerski krožek 5, Societá Alpina Friulana 2, Club Alpino Italiano 10, Societá Alpina delle Giulie 1. 228 koč je v zasebni lasti. Izmed koč Nem.-avstr. Alpenvereina je odprtih 5 tudi po zimi, 34 jih je preskrbljenih s provijantom, 24 jih nudi le prenočišča, odprtih zavetišč je 19. Meteorološke postaje imajo: Slov. plan. društvo na Kredarici (2500 m), monakovska koč na Zugspitze (2957 m), Zittelhaus na Sonnblicku (3103 m), koč na Untersbergu (1683 m), koč na Wendelsteinu (1728 m), koč na Hirschbergu (1510 m) in Štefanijina koč na Učki (950 m). Telefonska zveza je v Glocknerhausu (2143 m), v berlinski koči (2057 m), v kočah na Wendelsteinu (1728 m) in Hirschbergu (1510 m), v Knorrovi koči (2052 m) na Zugspitze in v monakovski koči na Zugspitze (2957 m). Tirolsko in Predarlško imata največ koč; izmed zgoraj naštetih 534 jih pripada imenovanima deželama 235.

Planinski vrti. Turinska podružnica kluba „Alpino Italiano“ je uredila lani v bližini alpskega muzeja na Monte dei Cappucini v Turinu planinski vrt in planinski gozdič. Na vrtu je zasajenih 300 rastlinskih vrst, med njimi mnogo redkih. Vrt se nazivlje „Allioina“ v spomin na Karla Allionega, botanika in prijatelja Linnejevega. Kakor čitamo v časopisu „die Natur 1900“, je ustanovil prvi planinski vrt prof. Kerner pl. Marilaun v Innsbrucku. Sledili so gospodarski botaniški vrti na Fürstenalpe nad Trimmisom v Graubündenu, v Zürichu, na Sandlingsalpe v Dolenji Avstriji in drugi. Sedaj urejajo nov vrt v Schachensee na Bavarskem po navodilih ravnatelja monakovskega botaničnega vrta, prof. dr. Göbla. Vrt bo v višini 1500 m in bo opravljen s koč, preskrbljeno z vsemi pripomočki za znanstvene botaniške preiskave. — Kakor je že znano, uredi tudi Češka podružnica ob koči na Ravneh planinski vrt. Delo se prične letos po navodilih g. dvornega svetnika dr. pl. Jiruša.

Beljaška sekcija „Nemškega plan. društva“ opusti in podere letos takozvano Wischberghütte v gorski skupini Viški, ker ne zadostuje več dandanašnjim zahtevam, in zgradi na višjem in ugodnejšem mestu v Krnici novo koč.

Iz nahrbtnika. Vodnik Peter (Logar) je pripeljal gospoda raz Triglav. Gospod ga vpraša: „Peter, povejte mi zdaj, kje je kréma?“ Peter, vidno v zadregi, povesi nekoliko glav ter pomišljuje. Naposled se ohrabri, dvigne ramena ter odgovori: „Gospod, vse hribe tod okoli sem že oblezel, za tega pa ne vem.“ —r.—

Člani osrednjega društva plačujejo članarino osrednjemu odboru v Ljubljani, člani vseh podružnic pa svojim odborom.

Članarina „Slov. plan. društva“ in njegovih podružnic znaša na leto 6 K; poleg tega zneska plača nov član tudi 2 K vpisnine. Ustanovnik plača enkrat za vselej 60 K.

Avgust Agnola,

steklar v Ljubljani na Dunajski cesti št. 13.

Velika zaloga stekla, porcelana, zreal, okvirov in vseh drugih v steklarstvo spadajočih predmetov.

 Najnižje cene.

Brata Eberla,

pleskarja c. kr. drž. in c. kr. priv. južne železnice

v Ljubljani, v Frančiškanskih ulicah št. 4,

prevzemata vsa v pleskarstvo spadajoča dekorativna, stavbinska in pohištvena dela. Delo realno in fino, izvršitev točna in po najnižjih cenah.

Josip Maček

na Mestnem trgu v Ljubljani

priporoča svojo zalogo mnogovrstnih domačih in tujih žganih pijač, kakor: pristen brinovec, slivovko in tropinovec, I. vrste francoski in ogrski konjak, rum in mnogovrstne druge likerje po nizki ceni.

FOTOGRAFIJA

je nedvomno najlepša in najkratkočasnejša zabava!

Fotografski aparati

in sploh vsi drugi v fotografsko stroko spadajoči predmeti za amaterje in za strokovnjake so vedno v največji zalogi na razpolago.

Pouk v fotografiranju za novince preskrbim sam in brezplačno.

Geniki so vedno brezplačno na razpolago.

Dalje priporočam svojo tovarniško zalogo papirja ter pisalnih in risalnih potrebščin.

JOS. PETRIČ,

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 4.

J. Lozar

na Mestnem trgu št. 7.

priporoča svojo bogato zalogo turistovskih srajc, turistovskih, kolesarskih in lovskih dokolenic, lovskih volnenih jopičev, zimskih in letnih nogavic, zavratnic itd. Fino moško perilo in spodnja obleka.

Članom „Stor. plan. društva“ nižane cene.

Marija Plehan,

svečarica in lectarica v Ljubljani na Sv. Petra cesti št. 63

priporoča svojo veliko zalogo sveč ter mnogovrstnega medenega blaga in slaštic.

Kupuje med v panjih in voselt.

Adolf Hauptmann

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 41.

Tovarna oljuatih barv, firneža, laka in kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.

Ivan Soklič

v Ljubljani, Pod trančo št. 1,

priporoča svojo veliko zalogo **klobukov**, posebno **lodnastih** za hribolazce in lovec iz tvornice Jos. in Ant. Pichlerja, c. kr. dvornih založnikov.

Članom „Slov. plan. društva“ znižane cene.

Karla Kavčeka nasl.

Schneider & Verovšek

v Ljubljani na Dunajski cesti št. 16,

priporočata svojo veliko zalogo **planinske oprave**: krampeže, svetiljke, cepine, dereze itd., potem **raznovrstno železnino** za stavbe, kuhinjsko orodje, najboljše orodje za rokodelce in vse vrste poljedelskih strojev.

Franc Čuden,

urar v Ljubljani na Mestnem trgu,

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih žepnih in stenskih ur ter budilnikov. Vsi izdelki so priznani izvrstni in po ceni. Popravila se izvršujejo natančno in dobro;

☛ Cenovniki na zahtevanje brezplačno. ☛

GRIČAR in MEJAČ

v Ljubljani, v Prešernovih ulicah št. 9,

priporočata svojo bogato zalogo izgotovljene moške in ženske obleke ter najboljše perilo in zavratnice. Zlasti opozarjata na nepremočna **lodnasta** oblačila in najnovejše plašče za turiste. Naročila po meri se izvršujejo točno in ceno na Dunaju. Ilustrovani ceniki se razpošiljajo franco in zastonj. — Članom „Slov. plan. društva“ znižane cene.

Engelbert Franchetti,

brivec v Ljubljani, Jurčičev trg št. 3,

priporoča slav. p. n. občinstvu svojo novo in elegantno urejeno **brivnico**.

Za dobro in točno postrežbo je najbolje preskrbljeno.

Firme na steklo in vsakovrstne druge **napise**, izvirne **diplome** in vsakovrstna **kaligrafska in litografska dela**

izdeluje umetniško in ceno

Vinko Novak,

umetni slikar in litograf na Mestnem trgu št. 10 v Ljubljani.

J. Bonač

v Ljubljani v Šelenburgovih ulicah št. 5, nasproti nove pošte,

priporočam vladno svojo **trgovino s papirjem** in s **pisalnimi potrebščinami**. Vzorec papirja pošiljam na ogled. V svoji **knjigoveznic** izdelujem vezi preproste in **najfinejše**.

Prevzemljem izdelovanje vsakovrstnih **razglednic** po fotografijah. Imam veliko zalogo vedno **najnovejših razglednic**.

Edina zaloga svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda.

Tvornica **kartonaže** z električno silo. Po naročilu izdelujem **raznovrstne škatle**. Prekupnikom **velik popust**.